גליון השבוע

פרשת תולדות

כתה ד׳

ישיבה תורה ויראה דרבינו יואל דסאטמאר

נתייסדה ע"י כ"ק רבינו ה"ק בעל דברי יואל זצוק"ל - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בנין ישעי׳ זאב לעוו

ויעתר יצחק לד׳ לנוכח אשתו.

זאגט די הייליגע רש"י וואס מיינט לנוכח אשתו אז יצחק איז געשטאנען אין איין ווינקל און געבעטן און רבקה איז געשטאנען און די אנדערע ווינקל אין געבעטן,

עס שטייט אז די פלאץ ווי יצחק אין רבקה האבן געדאווענט איז געווען אויפן הר המורי׳ ווי מען האט שפעטער געבויט די בית המקדש מיט די מזבח אין אין די גמרא וואס מיר גייען אי"ה לערנען שטייט אז דאווענען איז אזווי א קרבן עולה אין ביי א קרבן עולה שפריטצט מען די בלוט אויף די צוויי עקען פון די מזבח אזוי ווי מען האט געלערנט די וואך אין די משנה, פארדעם האבן זיך יצחק און רבקה געשטעלט אויף די צווי ווינקלען אז עס זאל זיין אזווי ווי די קרבן וואס מען שפריצט די בלוט, ביי די צוויי ווינקלען שתי מתנות שהן ארבע,

(טורי זהב)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם וגו׳.

ווען א טאטע האט א זון וואס איז א צדיק, טוט ער מיט אים שטאלצירן. דאס זעלבע ווען איינער האט א טאטע א צדיק, שטאלצירט ער מיט זיין טאטע׳ן.

יעקב און עשיו

דער הייליגער חקל יצחק זצ"ל פלעגט דערציילן: יעקב און עשו האבן זיך צוטיילט מיט די צוויי וועלטן, יעקב האט גענומען עולם הבא און עשו האט גענומען עולם הזה,

עשו – ווייל ער האט גענומען עולם הזה, איז ער ארויס אויף׳ן גאס און זיך ארום געדרייט אין די וועלדער און אין די פעלדער, "דער וועלט איז דאך זיינס",

יעקב אבער – האט זיך ארייגעזעצט אין בית המדרש, און געמאכט א ישיבה צו לערנען מיט תלמידים, ער האט דאך נישט וואס צו זיכן אויף דער גאס, "דער וועלט איז דאך נישט זיינס",

האט אמאל פאסירט אז עשו איז אריין אין וואלד פאנגען חיות, ער האט זיך פארזוימט ביז שפעט אין די נאכמיטאג שעות, אויפאמאל טרעפט ער זיך אין דעם טינקעלן וואלד, עס איז שוין געווארן נאכט, און ער טרעפט נישט קיין וועג ארויס, עס איז א קאלטע ווינטער נאכט, ער איז הינגעריג און מיעד און ער האלט עס נישט אויס, ער קלעטערט אזוי ארום, מיטאמאל דערזעהט ער פון דערווייטענס עפעס א ליכטיגקייט, ער

דאס דערציילט אונז דער פסוק: ואלה תולדות יצחק בן אברהם – יצחק פלעגט צו זאגן: **"איך בין דער זון פון אברהם דער צדיק"**. אברהם הוליד את יצחק – **אברהם האט אייביג געזאגט: "אז יצחק איז מיין זון".**

(אד פרי תבואה)

ותאמר אם כן למה זה אנכי

רבקה האט זיך דערשראקן, אז דאס קינד וואס זי גייט האבן, וועט נישט זיין אן ערליכער. זעענדיג ווי ער וויל גיין צו די בית ע"ז, און זי האט זייער נישט געוואלט אז אירע קינדער זאלן געראטן אין איר משפחה, לבן ובתואל, וועלכע זענען געווען רשעים.

דעריבער האט זי געזאגט, אם כן למה זה "אנכי", פארוואס געראט דאס קינד אין מיין זייט? זאל ער ענדערשער געראטן אין זיין טאטנ'ס זייט, וועלכע איז געווען א הויז פון צדיקים, ותלך לדרוש את ה' – מתפלל צו זיין דערויף.

(אוהב ישראל)

ותהר רבקה אשתו

דארף מען פארשטיין פארוואס שטייט דא די ווארט רבקה און ווייטער שטייט נאר לנכח אשתו אן די נאמען?

נאר די חידוש איז אז ביי איר איז געווען אנדערש ווי ביי שרה אמנו וואס זי האט זיך געדארפט טוישען די נאמען כדאי צו האבן א קינד אבער ביי רבקה איז געבליבן מיט'ן זעלבן נאמען רבקה און מיט דעם אלעם ותהר איז זי געווארן טראגענדיג,

(חיד"א)

שלעפט זיך אהין מיט זיינע לעצטע כוחות, ער גייט דארט אריין און דערכאפט זיך דאס לעבן מיט עפעס ווארעמס און קומט צו זיך, נאך א קורצע צייט ווען ער איז שוין געקומען צו זיך, האט ער זיך אויפגעשטעלט און זיך אומגעקוקט וואו ער איז דא אריינגעפאלן.

זעהט ער – ווי ער זיצט גאר אין א בית המדרש, מען זיצט דא און מ'לערנט, עס איז צוגעשטעלט הייצונג אנצווארעמען די בני ישיבה אין די גרויסע ווינטער, אויך איז צוגעשטעלט ווארעמס צו טרינקען פאר די בני הישיבה, און אויבן אהן זעהט ער ווי זיין ברודער יעקב זיצט פארטוהן אין לערנען,

עשו ווערט ווילד – און ער באפאלט יעקב'ן מיט טענות, מיר האבן זיך דאך צוטיילט מיט די צוויי וועלטן, עולם הזה האב איך גענומען, און דא מוז איך זיך ארומדרייען אין די גאסן און אין די וועלדער, און איך ווער ממש פארפרוירן, און איך שטעל זיך איין דאס לעבן, און דו זיצט זיך דא באקוועם אין א ווארעם בית המדרש,

האט אים יעקב געענטפערט: דו ביסט גערעכט עוה"ז איז דיינס, איך גיב דיר טאקע שוין איבער דעם ווארעם בית המדרש, און דו גיב מיר דיין פערד און וואגן, יעקב האט איבער געגעבן זיין פלאץ פאר עשו, און ער האט זיך געזעצט אויף'ן וואגן, און אוועק פון בית המדרש,

עשו האט זיך געזעצט אויבן אהן אויף יעקב'ס פלאץ מיט א ווארעמע קאווע – ער האט דאך עוה"ז, מיטאמאל באמערקן די תלמידים וואס דא איז געשעהן, יעקב איז מער נישט דא – אויבן אהן זיצט גאר עשו, עס איז מער נישט דא וועמען צו פרעגן א פשט אין תוספות, צוביסלעך האבן זיך די תלמידים אנגעהויבן ארויס צו רוקן פון בית המדרש, דאס ביהמ"ד איז געווארן ליידיג, האבן די גבאים אויפגעהערט צוצישטעלן ווארעמס צו טרינקען, די הייצונג האט זיך אויפגעהערט, און די ליכט איז אויסגעגאנגען,

מיט די צייט האט זיך עשו געטראפן – אז ער זיצט אין א טינקלען קאלטן ביהמ"ד, טראכט ער צו זיך, דאס איז דאך אויך נישט קיין עולם הזה, לויפט ער שנעל ארויס און ער זיכט אויף יעקב, זאגט ער צו עהם – דאס איז א טעות, א קאלטע טינקעלע ביהמ"ד איז נישט קיין עולם הזה, דו קענסט צוריק גיין אין ביהמ"ד, איך דארף עוה"ז,

האט אים יעקב געענטפערט: איך גיי צוריק אין ביהמ"ד, אבער די פערד און וואגן – פרנסה, בלייבט ביי מיר, און יעקב איז צוריק געגאנגען אין ביהמ"ד.

מדת השבוע ~ לימוד התורה

שטייט די וואך אין די סדרה "ויעקב איש תם יושב אוהלים" יעקב אבינו איז פון קינדווייז אן געזעסן אין די בתי מדרשים פון "שם ועבר" און עוסק געווען אין תורה.

"די חשובקייט פון לערנען תורה "

סוף פרשה ברענגט רש"י אז נאכדעם וואס יעקב האט באקומען די ברכות פון יצחק אבינו, איידער ער איז געגאנגען קיין חרן, איז ער געזעסן פערצן יאר אין בית המדרש פון עבר און געלערנט תורה.

אויף די צוויי און צוואנציג יאר וואס יעקב איז געווען ביי לבן, און ער האט דורך דעם נישט געקענט מקיים זיין "כיבוד אב ואם" איז ער געשטראפט געווארן אז יוסף איז געווען אוועק פון זיין שטוב צוויי און צוואנציג יאר, אבער אויף די דאזיגע פערצן יאר איז ער נישט געשטראפט געווארן, כאטש ער האט נישט מקיים געווען כיבוד אב ואם, וויבאלד ער האט געלערנט תורה, ווייל תורה באשיצט פון אלעם.

מְסִירַת נֶפֶשׁ פַּאר תּוֹרָה!

דער הייליגער תנא הילל הזקן איז געווען א תלמיד פון די הייליגע תנאים שמעי' און אבטליון,

הילל איז געווען א גרויסע ארימאן און ער האט פארדינט זייער ווייניג געלט אין איין טאג, מיט האלב געלט האט ער געקויפט עסן פאר זיין משפחה און מיט די אנדערע האלב האט ער באצאלט פארן שומר פון שוהל אז ער זאל קענען לערנען די הייליגע תורה פון זיינע רבי'ס,

אזוי האט זיך הילל געפירט יעדן טאג און ווען הילל איז געזעצן אין בית המדרש איז ער געווען די גליקליכסטע מענטש אויף דער וועלט,

איין פרייטאג איז געווען זייער א קאלטע טאג און ער האט נישט געקענט גיין ארבעטן און ער האט נישט געהאט קיין איין פרוטה צו באצאלן פארן שומר, האט זיך הילל געבעטן צום שומר: איך בעט דיר האב רחמנות אויף מיר ביטע לאז מיך אריין אין שוהל, אבער דער שומר האט אים נישט אריינגעלאזט,

הילל איז נישט אהיים געגאנגען נאר ער האט

די גמרא (מנחות צט) דערציילט אז "בן דמה" האט געפרעגט פון ר' ישמאל: איך האב שוין געלערנט די גאנצע תורה, מעג איך יעצט לערנען "חכמת יונית"? האט ר' ישמאל איהם געענטפערט: עס שטייט אין פסוק "והגית בו יומם ולילה" אויב דו וועסט טרעפן א צייט וואס איז נישט טאג און נישט נאכט, וועסטו קענען לערנען די גוי'אישע חכמות!

חז"ל זאגן אז יעדן טאג גייט ארויס א "בת קול" פון הר סיני און רופט אויס "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה" - וויי איז צו די מענטשן וואס פארשעמען די תורה דורכדעם וואס זיי לערנען איר נישט. איז דאך שווער צו פארשטיין, וואס איז ווערד די "בת קול" אז קיינער הערט דאס סיי ווי נישט? האט דער בעל שם טוב דאס מסביר געווען: יעדן טאג שפירט א יעדע יוד איין רגע ווי עס גיט אים א קלאפ ביים הארץ, און ער טראכט צו זיך: אוי! איך האב נאך היינט נישט געלערנט... דער התעוררות לתשובה קומט פון דעם בת קול, אבער דער מענטש דארף אכטונג געבן אז די התעוררות זאל אנהאלטן, דעריבער זאל ער תיכף ומיד אנהייבן צו לערנען, אויב נישט ווערט דאס טאקע באלד פארלוירן.

די גמרא זאגט: אויף דריי מענטשן וויינט השי"ת אויף זיי יעדן טאג. די ערשטע איז: אויף דעם וואס קען עוסק זיין בתורה, און ער איז נישט עוסק!

הילל איז נישט אהיים געגאנגען נאר ער האט אנגעהויבן צו זיכן א וועג ווי אזוי ער קען אנקומען אין ביהמ"ד, פלוצלינג דערזעהט ער א לייטער וואס איז אויפגעשטעלטצום דאך איז ער שנעל ארויפגעקראכן אויפן לייטער און אויפן דאך איז געווען א פענסטער איז ער צוגעגאנגען צום פענסטער און ער האט זיך דארט אראפגעלייגט און ער האט אלעס געקענט זעהן און הערן וואס מען לערנט און ער האט אלעס פארשטאנען און ער האט זיך מחי' געווען,

ער האט גארנישט געשפירט ווי עס שנייט אויף אים און אזוי איז ער דארט איינגעשלאפן אויפן פענסטער און ער איז געווארן אינגאנצן באדעקט מיט שניי, שבת אינדערפרי ווען שמעי' און אבטליון זענען געקומען אין שוהל האבן זיי געזעהן אז עס איז טונקעל אין שוהל האבן זיי ארויף געקוקט אויפן דאך האבן זיי געזעהן אז עס איז דא א מענטש דארט האבן זיי געהייסן אז מען זאל אים אראפנעמען, האט מען אוועקגעשארט די שניי און מען האט געטראפן אז הילל ליגט דארט פארחלש'ט, האט שמעי' געהייסן אז מען אנצינדען א פייער און אים דערווארעמען און אזוי האט זיך הילל דערמינטערט,